

אשתו של זומחה ישראלי מגלה את

המלך...

40 אלף ישראליים שהו השנה בחוף-לארץ. הם הגיעו לנקודות ישוב מרוחקות ומבודדות, איהן לא הצליח להגיע אף עתונאי מקצועי. אנשי שגרירות, מזמחים, שליחים וסתם תיירים ישראליים ביקרו באי האש שבדרום-אמריקה, בחוג הקוטבי-הצפוני וכאוי האוקיינוס השקט. בסדרתו החדשה, "בין קודש לחול", יביא "העולם הזה" שורה של כתבות מאת ישראליים בחו"ל, המספרים על נסיונות מעניינים. כתבתה של שרה לונדון, אשת זומחה ישראלי בניגריה, פותחת את הסדרה. במכונית, ברגל ועל גבי סירות-נהר, תרה שרה לונדון אפיקי קילומטרים של ארץ אפריקאית העומדת לפני עצמאותה, והתופסת מקום חשוב במערך הישראלי שמטרתו לחדור בכל מחיר ליבשת השחורה.

ביקשתי אותו שיוריד את נעליו והוא הודה לי מאד. סילחסטר היה הכושי הראשון שהכרתי מקרוב. הוא שונה במידת-מה מהאחרים, ש' כן סיים שש כיתות של בית ספר עממי.

★ ★ ★

סדן תפריקות על המררכה

למעשה מתנהלים חיי הכלכלה בי ניגריה בידי הנשים. הגברים מהחיים רק קישוט. הניגרים הם גבוהי-קומה וחסונים. גם הנשים הן גבוהות קומה ביחס, ומהות דוגמה מושכת של הגזע האציל שאיכלס פעם את מערב אפריקה.

מעניין לראות את הנשים הניגריות. הן מסורקות בצורה אמנותית, כששערותיהן נק' לעות בצמות קטנות ומשכיות אחרות. הצמות מסודרות בכל מיני צורות גיאומטריות דמוי-זיות — החל מרובוע פשוט וכלה בדוג' מאות רבות-צלעות ומורכבות ביותר. יש לנשים הניגריות סלונים מיוחדים לתספורות — תיבות קטנות המוצבות בדחוב, עליהן מונחים בערבוביה כל מיני מסרקות בצורה של קלשון קטן. הנשים יושבות על התיבה, כשהספרית הממוחית, הזוכה בתשלום ועיר מאד, מסדרת את התסרוקת משך שעה ארוי כה, כשהיא שוות את הצמות בעזרת חבל דק ושחור, המסייע לקשירתן על הראש.

הנשים הניגריות עושות ככל מלאכה. דבר שכיח ביותר לראות ברחוב נשים הנושאות על ראשן שיאש של עשרות קילור גרמים, כשמאחוריהן נגרים כמה ואטוטים, ותינוק חייכן ושחור מציץ מאחורי גבן. יש להן מנשאה מיוחדת לתינוקות, הקשורה מאחורי הגב. התינוק נמצא בתוכה רוב שעות העבודה, ורק ראשו נמצא בחוץ. כשי מגלה את חצי גופה העליון — שבערים הגדולות הוא מכוסה בחתיכת בד — מע

על קביים רוקות רוקנית מק' צועית כושיית. לברו שח, בזמן הופעה, תגורת טיבים בלבד.

מזום נחת. גשם קל טיפספ ובאוויר עמד מין ריח מזוה ובלתי-נעים. האנשים שבחצו נעו בזריזות. הם נפנו בידיהם וחייכו בה מלא שיניים לבנות. ברגע הראשון היתה לי הרגשה מזוהה. כולם היו שחורי-עור. אחרים היו שחורים כפחם. אחרים הזכירו נעלים צבאוות מצוחצחות היטב. גחן עורם של אחרים היה חום כ' עין הקקאו. אך כולם היו כושים.

ירדתי מהמטוס. פקידים לבושים מדים בהירים טיפלו בניירותי. פקידים אחרים, במדים כחולים, טיפלו במטעני. סבל שבאוונז עגיל ונשא את מזחדותי — כולם, ללא יוצא מן הכלל, היו כושים. פנינו אל צריף ה' חנייה. ואז ראיתי אותם: קבוצה של ילדים כושיים שהסתכלו אחרי בתמהון, כאילו היו רואים חיה מזוהה שברחה מגן החיות. ידעתי אז כי מה שהיה עבורנו בגדר חלום ותוכניות — התגשם: הגענו לתחנה הרא' שונה במסענו לאפריקה.

בעלי נשלח לניגריה, כמומחה ישראלי. אני וילדי נלחינו אליו. צפינו שעה קלה. המטוס הבא עמד להסיר ענו למטרתנו הסופית: איבדן, תל-אביב של ניגריה.

★ ★ ★

אזורים בחגון הראווה

מזום לא איהר להגיע. כשעלינו עליו פגשתי לראשונה את הרבר ה' מיוחד המאפיין את אפריקה המשתנית: ריח נורא של בתה רקובה — רקבובית של עלים וחומר אורגני אחר, המתמסמס בגשם האינסופי. היורד רוב עונות השנה בג'וגל. בתחנה הבאה כבר שלט הריח בכל. כשי הגעתי לאיבדן, לאחר חניה בלאגוס, היורד שלים של ניגריה ובירתה הרשמית, כבר התרגלתי אליו כאילו חייתי באפריקה שנים. איבדן היא אחת הערים הגדולות ביותר במערב אפריקה. היא מונה לפי סטאטיסטיקה רשמית 750 אלף תושבים.

מה שמפתיע את הישראלי המגיע לראשונה לאיבדן, ולערים דומות אחרות באפריקה, הוא העושר הרב המוטל בחנויות הראהה. באיבדן יכול אתה למעשה לרכוש לך כל דבר, ממקלט טלחוייה חדיש ביותר ומכונית אמריקאית מהודרת, ועד פסל עץ חרות בגסות, המשמש לניגרים רבים כאלוהים. לישראלים המגיעים לניגריה כעובדי הממשלה מצפים תנאים טובים ב' יחס. קבלנו דירה נאה והניגרים אף העמידו לרשותנו מכונית עם נהג. אולם יותר מכל מותרות אלה נהנה הישראלי הטיורן מסוג בלתי-צפוי של מותרות: הש' רות. בעוד שבישראל חייבים גם זוגות אמ' דים ביחס להסתפק בעזרה של שעות מספר בשבוע, עומד לרשותה של אשת המומחה הישראלי צחת נרחב של עוזרים: עוזרת בית, טבחית, אומנת, נהג, גנן ולעתים אף משרת אישי.

אם כי הניגרים פוסעים במהירות לקראת עצמאות מדינית, טרם השתחרר האדם ה' שחור שברחוב ממרות שלטונם של הבריטים הלבנים. כשעובר אדם לבן ברחוב, משפיל השחור באורח אינסטינקטיבי את גופו. ואין זה משנה כלל כי הלבן הינו למעשה שכירו של השחור, העלול להיות לעתים אף פקיד בכיר במינהל.

בביתי באיבדן, עובד כושי בשם סילחסטר. הוא אדם אינטליגנטי מאד. הוא מרכיב מש' כפיים, לבוש בגדים לבנים נקיים והולך יחף. כשרק בא לעבוד בשרותי, ביקש כנראה לעשות עלי רושם טוב — הוא הופיע ב' נעלים לרגליו. התוצאה היתה קטלנית: לא' חר שעתים כמעט ולא הצליח לזוז ממקומו.

שלושה מועמדים על ראשות העיר לפי שיטת בחירות זו.

פרנק סקיפינגטון (ספנסר טרייסי), אירי מדלת העם, שנבחר שלוש פעמים בזה אחר זה לראשות העיריה, מציג את מועמדותו בפעם הרביעית. הוא עושה הכל למען הצ' לחתו בבחירות. הוא פועל בעזרת מנגנון תעמולה של מומחים יעילים, הוא מנצל כל מעמד החל מתחרות איגרוף וכלה בטקס השכבה לשם ציד קולות, עורך תהלוכות המוניות, מנסך תינוקות, מפעיל אמצעי סחיטה לא-כל-כך הגונים, וההצלחה נראית מונחת בכיסו. מה עוד שמולו מתיצב מוע' מד צעיר, מטופש ומגוחך, המופיע לעיני הבוחרים בצורה הנלעגת ביותר.

הנה, כאשר נסגרות הקלפיות ומתבררות התוצאות הסופיות, מסתבר שסקפינגטון נחל כשלון חרוץ. אבל מה קרה? תמיהם מומחים כאשר המועמד המטופש מקבל את רוב הקולות. "במה שגיגו?" הסרט אינו נותן תשובה על כך. גיהן פורד, הבכאי, נמנע לגמרי מלנקוט כל עמדה שהיא בסרט לגבי הנושא. הוא בחר להציג רק את הדמויות המגוחכות הפועלות סביב מסע הבחירות, תוך אהדה מסוימת לגיבור הראשי והצדקה-מה של שיטותיו הנפסדות. ראש עירייה ערבי. ספנסר טרייסי הזקן נעשה לקבל את הכרעת הבוחרים בחיזיון. לגביו כל הפוליטיקה אינה אלא ה' ספורט המושך ביותר בדורגו. אולם לבו

בקרוב

זעם המין

מקום בצמרת (חן, תל-אביב: בריטניה) מחפש לעצמו ג'ו למפטון (לורנס הרחי), בן למעמד הפועלים בעיריה בריטית קטנה, ש' היה שבוי בתקופת המלחמה וראה השבון קטן בימי שלום. הוא משתקע בעיריה קצת יותר גדולה, מנסה לפלס לו דרך לצמרת החברתית באמצעות המין. הוא מנסה לכ' בוש את לבה של סוזאן בראון (הייטר סירס), בתו של העשיר ובעל ההשפעה בתושבי העיריה, אולם נתקל בהתנגדות קשה של הוריה, שאינם מוכנים להכניס לחברתם בן מעמד נחות.

אולם ג'ו אינו נותן לפעילות המינית שלו לצפות עד שיכניע את אנשי החברה היהי' רים, מוצא ניחומים במיטתה של בת מעמדו. הנשואה והמבוגרת ממנו (סימון סניורה), כאשר לבסוף הוא מצליח להגשים את שאי' פתו, לשכב גם עם בת המיליונר בראון, מתברר לו שבעצם הוא אוהב את סימון ה' זונה, סמל הנשיות. הוא משכנע אותה להת' גרש מבעלה, מבטיח לשאתה, אולם לפתע נודע לו מפי בראון הזקן, כי הכניס את בתו להריון, ועקב כך נפתחים בפניו שערי החברה.

ג'ו מעדיף את הקריירה על האהבה. סיי מון המאוכזבת משתכרת ומוצאת את מותה

הרוי וסניורה ב"מקום בצמרת" ממיסה למיתה

בתאונה, ואילו ג'ו נושא את סוזאן ה' עשירה לאשה. קריירה שה' שחקן. עלילת הסרט לקוחה מספרו של איש הצעירים הוועמים בבריטניה ג'ון בריין. גם גיבור העלילה, ג'ו, הוא צעיר זועם, שעיקר זעמו מופנה נגד הבדלי המעמדות, ומשתכח די בנקל כאשר הוא עצמו הופך לאיש החברה ה' גבוהה.

כיצירה קולנועית, זהו סרט נפלא. הוא לקיור מצוי, משכנע ונוגע ללב. האקדמיה ה'ברטיטית, שהעניקה לו את תוארי הסרט ה'ברטיטי הטוב ביותר של השנה והסרט העולמי הטוב ביותר של השנה, לא הגוימה בהערכתה. סימון סניורה כובשת במשחק הנשי והאנושי, בתפקיד הטוב ביותר שגיל' לה עד כה. ואילו לורנס הרחי, המוכר לקהל הישראלי כרומיא מתוך רומיאו ויול' יה, והמפקד הבריטי בגירסה האיטלקית החדשה של ארבע הנוצות, מגלם דמות משכנעת של צעיר זועם ומתלבט.

שחקן צעיר זה (31) שנוגד בשם הירשקה סקיני בעיריה ינישוק שבליטא, עומד ל' בקר בקרוב בארץ, כאן חיים אביו ושני אחיו. המשפחה כולה היגרה לפני 27 שנה ליוהנסבורג שבדרום-אפריקה, לשם היגרו בזמנו רוב יהודי הארצות הבאלטיות, ולפני מספר שנים הגיעה ארצה.

סרטים

ערבי בעיריית תל-אביב

הוא רץ לבחירות (אלנבי, תל-אביב; ארצות-הברית) הוא סרט המתאר מה עלול לקרות בישראל, באם התקבל בה שיטת הבחירות האזוריות. הסרט, לפי ספר הומו-ריסטי של אדווין אוקנר, מנסה להתגנב אל מאחורי הקלעים של מאבק בחירות בעיריה סתמית בניו-אנגלנד, שם מתחרים

אינו יכול לשאת את המפלה והוא מת. סרטו של ג'יהן פורד מאכזב במידה רבה. חציו השני ארוך, מייגע וחסר ענין. גם החלק הראשון עומד על הגבול שבין פאר' סה לסרט רציני. חלק ניכר בו תופסת הבעיה היהודית, ברמזים דקים לגבי חשיבו' תם של הבוחרים החרובים בארצות-הברית. כאשר סקיפינגטון כותב מכתב לבוחר יהודי, ערב הבחירות, הוא אינו שוכח לברך את בנו לרגל חגיגת הבר-מצוה שלו. כאשר הוא מוזמן להוציא כרטיס הגרלה בכנס החילים היהודים המשוחררים, הוא נמנע מלעשות זאת, מחשש פן יזכה אירי בהגרלה. כאשר רוצה אחד מעסקניו לציין עד כמה אבסורדיות מועמדותו של אחד המועמדים, הוא מציין זאת באמרו: "זה כאילו לבחור ראש עיריה ערבי לעיריית תל-אביב."

תדריך

אלה הסרטים המוצגים בשבוע זה בערי הארץ אשר העולם הזה ממליץ לראותם:

- בני טובים לאן? (הוד, תל-אביב) — בעית הנוער חסר האידיאלים כפי שהיא משתקפת ביצירה מזוהרה של מרסל קארנה. פסקל פטי, זק שריה.
- השטן שכאשה (צפון, תל-אביב) — בריגיט בארדו מצדיקה את קיומה בפעם נוספת, במלודרמה על רקע ספרדי.
- חמים וטעים (חן, תל-אביב) — טוני קורטיס וג'ק למון בורחים מפני הגנב סרטים של שיקאגו בתלבושת נשים, וב' חברתה המחממת של מרלין מונרו.

- איוואן האיום (גת, תל-אביב) — חלקה השני של יצירת המופת של סרגי איונשטיין, שהצגתה באסיה בתקופת סטאלין. איוואן האיום מכתב באמצעי טרור את נס' ויונות החתייה תחת כסא מלכותו. בתוספת סרט קצר על חיי סרגי איונשטיין.